

Pénzkereset? Nyelvtanulás? Hobby?

Idegenvezetők, idegenvezetés

Az egyetemisták sokféle módon egészítik ki ösztöndíjukat és az otthonról kapott zsebpénzt. Ki gyengébb általános- és középiskolás tanulókat korrepetál, ki vagont rak a pályaudvaron, ki pedig mint az egyetemi újság munkatársa szerez némi zsebpénzkiegészítést. Vanak azonban olyanok is, akik idegenvezetőknek dolgoznak. Ők egy-egy csoport kalauzolásáért 47 forintot kapnak, ennek ellenértéke 3–5 órai vezetés. Ez bizony nem túl magas órabér. Miért csinálják mégis sokan? — erre kerestem választ, elbeszélgetve két — egy régebbi és egy újabb — idegenvezetővel.

Háromhónapos tanfolyam

Egy német—orosz szakos, ötödéves bölcsészhallgatónak, mint amilyen Kecskeméti Anna, nemcsak pénzkereset, szórakozás az idegenvezetés, hanem tanulás is. Már amennyire szüksége van még a szó szoros értelmében tanulásra olyasvalakinek, aki az általános iskolai ötödik osztálya óta tanul oroszul és németül. Vagyis éppen 12 éve. Ennyi idő után inkább már csak gyakorlásnak, finomításnak nevezhetjük azt, amit a külföldiekől elleshet.

— Hogyan lesz valaki idegenvezető? (Egy kis segítség pénzzavarral küzdő egyetemistáknak, bár rögtön hozzá kell tenni, nem mindig van szezonja az idegenvezetésnek, például most télen sem igen!)

— Egy háromhónapos tanfolyamot kell végezni, ezután pedig sikeres vizsgát kell tenni. Elsősorban a „Szeged” című könyvet kell jól ismerni, plusz az előadások anyaga is szerepel a vizsgán. En 1963 őszén végeztem a tanfolyamot, következő év nyarán volt az első vezetésem. Mindkét idegen nyelven és magyarul is

szívesen dolgozom, aszerint, hogy mikor melyikre van éppen szükség.

— Az elmúlt nyár — hiszen ekkor virít legjobban az idegenforgalom — milyen élményeket hozott?

— Viszonylag unalmasabb feladatnak volt, a Hungáriában tolmácsoltam. Ezt hostesszolgálatnak nevezik, eligazítással, információval kellett szolgálnom. Itt aztán sok furcsa kérdést hallhattam. Például: miért vannak verebek a Széchenyi téren? Ez már nem idegenvezetés! De ilyenkor is igen udvariasan kell válaszolni. Az is mindennapos, hogy az embert „szegedi boszorkánynak” nevezik, de persze ez a kedveskedés számlájára írandó. Lokálpatrióta vagyok, szeretem Szegedet, nagyon szeretem, ha dicsérik. A vendégek nagy része igen sok szépet mond városunkról. Az viszont felháborított, hogy egyszer egy amerikai magyár házaspár, miután programként a szabadtéri területének megtekintését javasoltam, csodálkozva kérdezte, hogy itt olyan is van?

Aki hobbyként csinálja

— Viszonozzák-e a vendégek ajándékokkal a kedveséget?

— Ez nem általános, de azért igen szép gyűjteményem van olyan dolgokból, amiket egy-egy vezetés után kaptam. Itt járt például a nyáron Drezda főpolgármestere, tőle drezdai tálat meg prospectusokat kaptam. Emellett szerepel még a gyűjteményemben sok-sok jelvény, főzőkanál, szputnyikok és még sok minden más. Igen kedves volt egy 32 tagú szovjet csoport, amelynek valamennyi tagjától kaptam valami apró figyelemességet. Gyakori a vacsorameghívás, fagyaltozás is. Néha még hosszú hónapok múlva is kapok egy-egy szép képeslapot valamelyik csoport tagjaitól.

Izsák Péter II. éves joghallgató még „gólyának” számít az idegenvezetők között.

— A múlt évben végeztem el a tanfolyamot. Bár idegen nyelven is beszéllek, csak magyar nyelven vezetek. Eddig mintegy 25 csoportot kalauzoltam végig a városban. Elméletileg nincs ugyan korlátozva a vezetések száma, a gyakorlatban azonban csak a nyár jelent sűrűbb elfoglaltságot.

— Miért lettél idegenvezető?

— Hobbyból. Gyerekkorom óta érdekelt a város története, nevezetességei, építészeti stílusa. Ezóta tanulom és az elmúlt nyártól már „tanítom” is ezt a seholsem szereplő tantárgyat.

— Milyen vendégekkel volt dolgod?

— Az ország és a világ különböző vidékeiről érkeznek Szegedre látogatók. Általános jellemvonásuk az érdeklődés, a kedvesség; figyelemmel hallgatják a magyarázatokat. Viszont szinte minden csoportban akad olyan valaki, aki figyelembe sem veszi a magyarázatokat, sőt okosabbnak igyekszik látszani. Ez kellemetlen perceket okoz mindig, de szerencsére a csoportvezetők legtöbbször erélyesen fellépnek a rendbontók ellen.

— Mit mutatnál meg legszívesebben az egyetemi újság olvasóinak, ha mondjuk, sor kerülne egy ilyen vezetésre?

— A zsinagógát, természetesen a szabadtéri játékok területét, a Dómot és nyáron a fűvesszékert is.

Fogadjuk meg a tanácsát! Jó szórakozást!

Reigl Endre

ILLUSZTRÁCIÓ

Dér István rajza

Ím a nő fejét lehajítja fűre fára égre gondol
világot épít magának gyönyörből és fájdalomból
Arca tűnik s visszatűnik csillagokból tengerekre
haja hullik kék szelekben tapos lába lágy füvekre
bőrét veti mint a kigyó hogy szépségét látva lassák
hallgatja a folyamokból holdak hideg sikoltását
isteneknek is világít meztelensége az égig
tépett száján vér patakzik fogain magány fehértik
és a haja csapzottan hull s nyílik szemé szörnyű tágra
mert méhében gyönyörűen rezdül virágok virága
öleledik ölelésből lombosodik fájdalomból
Es a nő fejét lehajítja Fűre fára égre gondol

Veress Miklós

Öt esztendő

ELFOGULT vagyok. Elfogult — lapunk iránt. Tudok örülni egy-egy jó cikknek, egy-egy tartalmas, szép számnak. Elfogult vagyok, mint mindenki a saját ügye iránt. A magunk dolgának megítélése sem lehet persze egyoldalú. A felelősség feltételezi a bírálatot. Az alkotó embernek szigorú kritikuskna is kell lennie munkája iránt. Az 5 évfolyam 100 számában sok munka van, sok és a kritikát igénylő munka.

Nézem az első számot. Bizakodó cikkek az első oldalon: Köszöntjük az Olvasót (Dér Endre írta), Ki mit vár lapunktól? (egyetemi és főiskolai vezetők nyilatkoznak) s egy szép portré (Diákland, Lázár Pál főiskolai hallgató alkotása). Lapozom tovább, újraolvasni érdemes cikkeket, tudósításokat, híreket keresek. Vannak ilyenek.

Évfolyamom akkor volt ötödéves. Hallgatótársaim bírák, ügyészek, ügyvédek: szakmabeli jogászok már azóta, szinte kivétel nélkül. Tavaly óta az akkori elsőévesek sincsenek már az egyetemi padok között. Miért mondom el mégis mindezt, ha már nincs is kiket emlékeztetni? Talán figyelemzavarásból. Erdemes feljegyezni: ezt a lapot elsősorban az egyetemi hallgatóság igénye hívta életre. Az ellenforradalommal megszűnt a régi Szegedi Egyetem (1953—1956). Néhány számot megérő sokszorosítványok nem pótolhattak egy újságot. 1960 táján nem múlt el egyetemi KISZ-összejevetel, hogy fel ne vetettük volna a lap igényét. Évfolyamom az 1960/61-es évben 40 példányt rendelt a hetenként megjelenő Egyetemi Lapokból. A budapesti szerkesztő szegedi oldalt nyitott, s mi írtuk a cikkeket. E lap csak nekünk járt Szegedre, de az újságigény eléggé általános volt az egész egyetemen.

A FELELŐS párt- és állami vezetők közreműködésével és jelentős anyagi ráfordítással 1963. február 15-én megjelent Szegedi Egyetem fogadtatását is e hangulat jellemezte. Sokat vártunk tőle, sokat is bíráltuk. A lap első felété méltó volt a várakozásokra, bárha megérdemelte a kritikát is. A hiányosságok ellenére sok cikket s irodalmi alkotást érdemes újraolvasni a lapszámokból. Ezek együttesen tükröznek valamit az egyetemi és főiskolai ifjúság életfelfogásából. Az Egyetemi Szép Szó címmel induló irodalmi és kulturális rovat adja e számok gerincét. Jelképesnek is tekinthetjük, hogy az egyik első irodalmi alkotás a lapban éppen Kelemen János emlékeztető program-verse (Egész! 1963:1.) volt, amelyet a saját írások mellett az egyetemi költők vitát provokáló Jevtuszenko-fordításai (1963:3., 4.) követtek. Nem mondom vele újat, hogy a Szegedi Egyetemet éppen az irodalomcentrikusság különbözteti meg más egyetemi lapoktól. Az írói, költői s képzőművészeti alkotások rendszeres megjelenítése elsősorban a költő-szerkesztő érdeme. Ezek értékelése részben megtörtént (1965:3.), részben pedig az ifjú kritikusjelöltekre vár.

Az 1963-as esztendő fordulatot jelent egyetemi és főiskolai hallgatóságunk életében. E változás a párt VIII. kongresszusán (1962) elfogadott társadalompolitikai határozatoknak megfelelően leginkább a származási kategóriák eltörlésében s ami ezzel együtt járt, az állami juttatások igen lényeges felemelésében nyilvánult meg. Államvizsgáinkra készülöben sokat vitatkoztunk ezekről a bennünket már nem érintő intézkedésekről. Persze később is akadtak témák. A Szegedi Egyetem hasábjai sok mindent megőriztek a kollégiumi szobákban, az egyetemen, vagy éppen a Béke-tanszéken kirobant szópárbajokból. Elég csak sorra vennünk a lap vitasorozatait. Farkas István indított vitát A hivatástudatról (1963:15.), amelyhez Gáborosi Vas István és Bálint Gyula szolt hozzá. A vitaindító írt később polemikus hangú cikkeket a nyári KISZ-munkáról is (Beszéljünk nyíltan a társadalmi munkáról, 1964:12.; Szegedi tanulságokról, 1964:15.). Felvetését — a külföldi építőbábrokat — az utóbbi tanévben már igen nagyszámú hallgatóval tudtuk megvalósítani. Az ifjúság körében mutakozó negatív jelenségeket jelzett a pesszimizmusról 1965 tavaszán a lapban lezajlott vita. Ha nem is volt pontos a fogalommeghatározás, az a JATE KISZ VB. vitázójából (1965:11.) is megállapítható, hogy a jelenség felismertetése nem volt haszontalan. Még csak Hízó (Zöldi) László cikkére Nincsen kiút? (1965:17—19.) utalnék, amely túlzásai-val együtt is nyeresége volt a lapnak. Problémafelvetése, a fizikai dolgozók értelmiségivé váló gyerekeinek útja az otthonról a diplomáig, csak Farkas Istvánt készítette szó-lásra (Az új értelmiség, 1966:5.). Nagyobb vitát is megérdemelt volna e cikk. Alig két éve volt mindez. Tulajdonképpen már a szorosabban vett mában. Ha most jelen-nék meg — fájlolnám meg valaki! — akkor sem váltana ki vitát. Legutóbbi évfolyamunkban is voltak polemikus hang-gú írások. Gondolok itt például a Papp Lajos tollából származó kongresszus előtti magvas szerkesztőségi cikkre (Pá-lya és szemafórok, 1967:10.), amelyhez egyikünk sem szolt hozzá. Ennyire magunkban politizálókka lettünk volna? Ennyire eltűnt volna a vitakérd? (A szocialista kollégium-ról lefolyt, itt-ott személyeskedő hangú vitát — a kollégis-tákat ismerve — kicsit erőltetettnek éreztem.)

Számainkat lapozgatva is megállapítható, hogy a lap-ban akkor volt mindig igazán élet, ha hasábjain társadal-mi gyökerű polemikus cikkek jelentek meg. A vita meg-indítása szerkesztői feladat. A szerkesztő azonban önma-gában nem „szervezhet” tartalmas vitát. A polémiák sor-sa az egyetem, különösen az ifjúság belső közérzetétől, vi-atkozó kedvétől függ, ez viszont sok szállal kapcsolódik az egyetem falain kívül lezajló társadalmi mozgásokhoz. Az 1963—1965-ös viták jelentős ösztönzést kaptak az 1961-ben indult Új Írás szerzőitől is. Újabbban országos orgánumban ismét közérdekűbbé váló eszmecserék bontakoznak ki. (Erdemes figyelni például az Élet és Irodalomban Mester-házi Lajos cikkéről folyó vitát.) Problémák vannak itt az egyetemen is, merjünk hát róluk nyíltabban és felelősség-teljesen beszélni és írni.

A Szegedi Egyetem nem folyóirat. Igazságtalan lenne ha az 5 évfolyam számaiból csupán az írásk kisebb hányadát tartanánk említésre méltónak. A lap az egyetemi és a főiskolai élet jelentősebb eseményeit krónikás hűség-gel követte. Különösen sokat foglalkozott a KISZ-élettel, az egyetemi és főiskolai sporttal és külföldi kapcsolataink-kal. Intézményeink állami és pártszervezésének minden-napi problémái viszont kevésbé olvashatók ki az eddigi évfolyamokból.

Öt év alatt sok bíráló és kezdeményező cikk jelent meg. Legtöbb a pillanatnyi hatáson túl nem sok eredmén-nyel járt. Kettőt mégis sikeresnek kell tartanunk. Lapunk adott hangot először a fiatal oktatók lakásproblémáinak (Lakásügyben, 1964:19. Kétszáz kérdőív tükre. Segítségre van szükség, 1965:3.) s végig is kísérte a megindult KISZ-lakásépítési akciót. Úgy látszik, hogy a menzák örökké va-júdo problémáinak megoldásában is jelentős szerepe lesz Dáni Sándor cikkének (Ehes kérdések, 1967:7.).

AZ ÖT ÉVFOLYAM hasábjain sok volt az ülésekről, értekezletekről és más megbeszélésekről rutincímekkel, el-mosódó fényképekkel, a résztvevők címének-rangjának kí-nosan pontos felsorolásával tudósító írás. Mostanában ta-lán kevesebb van belőlük. Nem így azokból a „jelentések-ből”, amelyeket cikkek gyanánt kap a szerkesztő, s egy-egy csak be-bekerül a lapba. Fogalmazásukkal, közhelyes „gon-dolataikkal” csak riasztólag hatnak az olvasóra. A lapnak persze az is hivatása, hogy tudósítson az egyetemi és a fő-iskolai élet mindennapjairól, de nem a kényelmesen be-idégett eszmékkel. Ha csak 10 sort érdemel az esemény, akkor semmiképpen sem kaphat féloldalt. Az úgy sem te-szi jelentősebbé.

Az utóbbi néhány számban új rovatokkal jelentkezett a lap. A Téka keretében talán újjászületik a lapnak az első két év után egyre inkább visszaszorult recenziós rovata. Egyetemi lap lévén ez éppúgy profiljához tartozik, mint a hagyományok ápolása. A hagyományos-rovat eddigi mű-fajainak fenntartása mellett fokozottabb figyelmet kell fordítanunk az egyetem történetével kapcsolatos írások meg-jelentésére, illetve figyelemmel kísérésére. (A kutató-munka szervezése természetesen kívül esik a lap hatás-körén.)

Lapozgatom számainkat. Mérélet készíték magunknak olyan öt esztendőről, amelynek utolsó napja a mai nap. A benyomások szükségképpen nagyon is maiak. Nehéz is lenne lapunk öt évéről jelenleg biztos fejlődésvonalat ra-jzolni. Az első idők dolgai mellett mindig a jelen problémái a legkedvesebbek az embernek. Az elmúlt éveknek a lapban megmutatkozó jobbító törekvései magukért beszélnek. A szerkesztő s a társadalmi szerkesztőbizottság ezen az úton kíván tovább haladni a következő esztendőkből is.

RUSZOLY JÓZSEF